

PRIVREDNA / GOSPODARSKA
KOMORA FEDERACIJE
BOSNE I HERCEGOVINE

Broj 108 - 109 * Godina XII * septembar/rujan - oktobar/listopad 2011.

GLASNIK

ISSN 1840-0310

Jago Lasić, predsjednik Privredne/Gospodarske komore Federacije BiH

Apsurdno je da uvozimo poljoprivredne proizvode

Okrugli sto

Prijedlog mjera za smanjenje doprinosa

ISSN 1840-0310

9 771840 021004

Domaće kompanije na tržištima Albanije i Kosova

U radnoj posjeti Komori, krajem septembra, boravili su Flamur Gashi, ambasador Republike Albanije, i Ibrahim Gashi, ministar vanjskih poslova Kosova. Domaćini susreta bili su Jago Lasić, predsjednik P/GKFBiH, Avdo Rapa, potpredsjednik, i Dženana Avdić, sekretar za građevinarstvo P/GKFBiH

Iako su evidentne određene političke smetnje u odnosima između Albanije, Kosova i naše zemlje, ohrabruje interes zvaničnika da se ovaj i drugi vidovi suradnje razvijaju i unapreduju. Razgovarano je o međusobnoj suradnji, problemima koji narušavaju njeno unapređenje i načinima njihovog rješenja.

Konstatovano je da su razlozi postojećih ograničenja, uglavnom, političke prirode, te da, uprkos tome, postoji značajna ekonomska suradnja Albanije, Kosova i naše zemlje. Brojna bh. privredna društva već su otvorila svoja predstavništva na Kosovu i u Albaniji, ostvarujući značajne finansijske rezultate. Riječ je o kompanijama koje se bave građevinarstvom, telekomunikacijama, prijevoznicima naftnih derivata...

To je potvrda da postoji interesovanje za razvijanje i unapređenje privredne suradnje i u budućnosti, s čim su se složili domaćini i gosti.

Stoga je prihvaćena inicijativa P/GKFBiH da se organizira posjeta privredne delegacije BiH (privrednici, komore, Vlada) Albaniji, početkom novembra. Akcentirano je intenziviranje suradnje u građevinskom

sektoru kroz razmjenu investicija i načina njihove realizacije, zajednički nastup na trećim tržištima, edukaciju i usavršavanje kadrova...

Prema riječima sekretara Dženane Avdić, postoji veliko interesovanje kompanija iz FBiH za suradnju sa građevinskim kompanijama i investitorima iz Albanije, zato je predložila da se organizira „B2B“ (Business to Business forum) kompanija, uz podršku komorskog sistema i vladajućih struktura.

Tim povodom bit će upriličen sastanak u ambasadi Republike Albanije u Sarajevu, na kojem će biti precizirani daljnji koraci organizacije ovog vida privredne suradnje.

Sudionici sastanka u Komori osudili su sve prepreke koje mogu usporiti unapređenje ekonomskih odnosa Bosne i Hercegovine i Albanije.

Mr. Dženana AVDIĆ
dj.avdic@kfbih.ba

GLASNIK

Privredna / Gospodarska komora
Federacije Bosne i Hercegovine
List izlazi mjesečno
Godina XII
Broj 108 - 109
Septembar/rujan - oktobar/listopad 2011.

GLASNIK uređuje
Redakcijski kolegij:
Željana Bevanda,
glavni urednik,
Amela Kečo,
odgovorni urednik,
članovi:
Mira Idrizović,
Šemsa Alimanović,
Ljubo Dadić

i Meliha Velić,
sekretar Redakcije.

Adresa:

Privredna / Gospodarska
komora FBiH
- za Glasnik -
71000 Sarajevo
Branislava Đurđeva 10/IV
Kontakt osoba: Meliha Velić
Telefon: 033/566-300
E-mail: m.velic@kfbih.com

Telefoni:

033/566-222 (centrala)
033/217-782
Faks: 033/217-783
www.kfbih.com

Izdavač:

"Privredna štampa" d.o.o.
Sarajevo

Općinski sud Sarajevo
UF/1-2219/05,
RB 1-3018

Identifikacioni broj
4200088140005
Identifikacioni broj PDV
200088140005

DTP: "Privredna štampa"
Štampa: Suton d.o.o.
Varaždinska 2, Široki Brijeg
Besplatan primjerak

Kooperaciona berza s privrednicima njemačke pokrajine Saarland

Inicijativa za ovaj vid saradnje pokrenuta je prošle godine kada je delegacija iz Federacije BiH boravila u posjeti Saarskoj pokrajini. Predstavnici P/GKFBiH, Federalne vlade, Parlamenta FBiH i Elektroprivrede BiH tada su prvi put sa predstavnicima lokalnih vlasti i privrede ove njemačke pokrajine razgovarali o obnovi i modernizaciji rudnika i energetskog sektora u BiH

Nakon posjete rudnicima i proizvođačima rudarske opreme, ocijenjeno je da su šanse za sudjelovanje privrede Saarlanda u Bosni i Hercegovini izuzetno dobre.

Kao nastavak započete saradnje, Komora je, krajem septembra, u Sarajevu organizirala kooperacionu berzu - susret bh. i privrednika njemačke pokrajine Saarland. Organizirana je u saradnji sa Ministarstvom za nauku i privredu Saarlanda, Saarskom internacionalnom centralom za produktivnost i tehnologiju, te krugom saarlandskih privrednika. Iako je naglasak bio na rudarstvu i energiji, susret nije bio ograničen samo na te sektore.

dustriji, industriji građevinskog materijala, preradi aluminija i drveta, metalnoj i tekstilnoj industriji.

- S obzirom na trendove u svijetu u oblasti energetike, Njemačka je među liderima, posebno u oblasti rudarstva i obnovljivoj energiji. U tom segmentu vidimo mogućnost za konkretnu saradnju i prisustvo privrede SR Njemačke - kazao je Rapa.

Prema riječima ministra Slijepčevića, Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije uvijek je spremno podržati ovakve aktivnosti i saradnju privrednika dviju zemalja.

U ime Parlamenta FBiH, Slaviša Šučur je njemačkim gostima poručio da će se i dalje aktivno raditi na uklanjanju prepreka stranim ulaganjima i ubrzanom rastu ekonomije.

- Prisustvo brojnih privrednika pokazuje da postoji velika zainteresiranost za saradnju između bh. i njemačkih preduzeća. Naš interes nije samo rudarstvo već i drugi vidovi saradnje, s obzirom na to da su u delegaciji i njemačke kompanije iz oblasti energije i okoliša, strojogradnje, građevinarstva, mrežne i komunikacione tehnike, drvne industrije, te uslužne djelatnosti -

Gostima su dobrodošlicu poželjeli Avdo Rapa, potpredsjednik P/GKFBiH, Salih Slijepčević, pomoćnik ministra FMERI, i Slaviša Šučur, predsjednik Komisije za energetiku, rudarstvo i industriju u Parlamentu FBiH.

- SR Njemačka je među prve tri zemlje po izvozu i uvozu, odnosno poslovnoj saradnji sa BiH - istakao je potpredsjednik Rapa.

U razmjeni sa Njemačkom, kako je dodao, dominiraju mašine, aparati, mehanički uređaji, kotlovi, vozila, drvo, papir i namještaj, koža, rude, metali i proizvodi od metala, hemijski i farmaceutski proizvodi, agroindustrijski sektor itd.

Njemačka je na osmom mjestu po investicionim ulaganjima u BiH. Investicije su uglavnom u autoin-

kazao je Axel Kampf, predstavnik Ministarstva za nauku i privredu Saarske pokrajine.

Nakon plenarnog dijela Kooperacione berze, održani su i bilateralni susreti privrednika. Predstavnici 50 domaćih kompanija imali su priliku da razgovaraju sa dvadesetak njemačkih partnera. Posjetili su i pojedine kompanije, iz čega se očekuju nova njemačka investiranja u BiH.

Ova, prema riječima gostiju iz Njemačke, uspješno održana Kooperaciona berza pokazala se kao dobro nastojanje da se domaća privreda učini konkurentnijom kroz partnerstvo sa stranim firmama, ojačano novim poslovima i ulaganjima.

L. SADIKOVIĆ
Š. ALIMANOVIĆ

Apsurdno je da uvozimo poljoprivredne proizvode

Na konferenciji za novinare, održanoj početkom oktobra u Mostaru, predsjednik Lasić je upozorio na novi val rasta uvoza *
Više od 90 posto naših zakona su odlični, ali ih izbjegavamo primjenjivati

Jago Lasić

Prema njegovim riječima, ohrabruje porast industrijske proizvodnje u BiH od 7,6 posto tokom osam mjeseci ove u odnosu na prosjek u prošloj godini. U recesijskoj 2009. i 2010. godini, kada je riječ o industrijskoj proizvodnji, BiH je imala nisku osnovicu što, donekle, objašnjava visoku stopu rasta u ovoj godini.

- Proizvodnja se povećala u određenim industrijskim granama, jer je dio naše proizvodnje direktno vezan za određene prerađivačke kapacitete u Europskoj uniji. Čim je došlo do rasta automobilske industrije u Europi povećao se i bh. izvoz aluminijskih i dijelova za automobile koji se proizvode u našoj zemlji - kazao je predsjednik Lasić.

Zabrinjavajući je pad pokrivenosti uvoza izvozom, koji na razini BiH iznosi 54 posto.

Prema mišljenju predsjednika Lasića, država ne čini ništa da se riješi ovaj problem koji već godinama guši bh. ekonomiju, iako ima mehanizme za to.

- Svi naši međunarodni ugovori o vanjskoj trgovini potpadaju pod opći ugovor Svjetske trgovinske organizacije (WTO), koji omogućava niz zaštitnih mjera u slučaju prekomjernog uvoza ili nanošenja ozbiljne štete domaćoj proizvodnji. Ti mehanizmi zaštite ugrađeni su i u Sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju s EU, u Ugovoru o slobodnoj trgovini zemalja Središnje Europe (CEFTA), kao i u Ugovoru o slobodnoj trgovini s Turskom. Mi ne primjenjujemo ono što smo usvojili. Preko 90 posto naših zakona su odlični, ali ih mi izbjegavamo primjenjivati - kaže predsjednik Lasić.

Po njegovim riječima, najveći problem je u oblasti poljoprivrede i proizvodnje hrane i pića, gdje je u osam mjeseci ove godine ostvaren minus od gotovo milijardu i pol maraka. Izvezeno je tih proizvoda u vrijednosti 467 milijuna maraka, a uvezeno čak 1,84 milijarde.

- Najveći dio deficita državi donosi poljoprivredno-prehrambeni sektor, iako bi BiH, uz dobru ekonomsku politiku, mogla zadovoljiti sve svoje potrebe za hranom. Apsurdno je da bez ikakvih ograničenja uvozimo krumpir, kupus, šljivu ili jabuku, kada imamo potencijale da proizvodimo dovoljnu količinu tog voća i povrća i za vlastite potrebe i za izvoz - ističe Lasić.

Osvrnuo se i na pokretanje inicijative P/GKFBiH da članstvo ponovno bude zakonski obavezno za sve gospodarske subjekte, s obzirom na to da je to, kako je rekao, europska praksa.

- Želimo da Gospodarska komora FBiH bude legalni i legitimni predstavnik ukupnog gospodarstva pred institucijama vlasti i uprave. Mala i srednja poduzeća čine više od 99,1 posto ukupnog broja poduzeća u BiH i njih sada nema tko zastupati. Kada bi se ponovno uvelo obvezno članstvo došlo bi i do snižavanja izdvajanja za komorski sustav, za što sada članice plaćaju oko osam promila od bruto plaće. Ukoliko bi se prihvatila naša inicijativa plaćalo bi se oko tri promila - zaključio je predsjednik Lasić.

Okrugli sto

Prijedlog mjera za smanjenje doprinosa

Federalno ministarstvo finansija, Privredna/Gospodarska komora Federacije BiH, Udruženje poslodavaca BiH i Savez samostalnih sindikata BiH, organizirali su, krajem septembra, okrugli sto o izmjenama i dopunama postojećih propisa u sferi poreza i doprinosa

Članovi radne grupe koju je Ministarstvo finansija FBiH formiralo, početkom juna, s ciljem da se predlože mjere za rasterećenje privrede, usaglasili su da se, za početak, predloži način smanjenja doprinosa za 4,5%. Čine je predstavnici poslodavaca, sindikata, Federalne vlade, fonda penzijsko-invalidskog osiguranja, zavoda za zdravstveno osiguranje, te Zavoda za zapošljavanje FBiH.

Pretpostavke su da je objektivno moguće smanjenje doprinosa 2% za mirovinsko i 2% za zdravstveno osiguranje, te za oko 0,5% za zapošljavanje.

Cilj radne grupe je da se poveća konkurentnost naših proizvoda. Neki od koraka su smanjenje administracije, izmjene zakona o prekršajima, inspekcijama i ostalim zakonima koji tretiraju oblast sankcija, provođenje penzione reforme, izmjene zakona o igrama na sreću - oporezivanje dobitka, smanjenje sive ekonomije.

U okviru okruglog stola, uz ostalo, raspravljalo se o mogućim rješenjima koja bi dovela do smanjenja doprinosa na plaće uposlenika, odnosno rasterećenja obaveza koje poslodavci imaju prema državi.

Prema riječima Ante Krajine, federalnog ministra finansija, eventualnim smanjenjem obaveza poslodavaca prema državi, izgradio bi se povoljniji poslovni ambijent. Smanjenjem obaveza bi se stvorio novi, bolji okvir za investitore.

Stvaranjem boljeg ambijenta u realnom sektoru, odnosno otvaranjem novih produktivnih radnih mjesta, može se stvarati nova vrijednost koja bi dovela do povećanja bruto društvenog proizvoda.

Konačno smanjenje će biti utvrđeno nakon detaljnih analiza i razgovora resornih vladinih institucija, poslodavaca i sindikata.

Lejla ŠEPIĆ

l.sepic@kfbih.com

Nastavlja se saradnja između CIPE i P/GKFBiH

Privredna/Gospodarska komora FBiH, sredinom septembra, bila je domaćin predstavnicima američke vladine organizacije za jačanje demokratije širom svijeta (CIPE) kroz privatno poduzetništvo i tržišno orijentirane reforme.

Imajući u vidu da je Komora prije nekoliko godina sa njima radila nekoliko projekata vezano za zagovaranje i jačanje glasa privrede, gosti su željeli čuti kako funkcioniše odnos dobrovoljnog članstva u Komori prema privrednim subjektima i koliko su privredni subjekti zadovoljni načinom kako ih zastupa Komora. Predstavnici CIPE-a će razmotriti na kojim projektima će se razvijati daljnja suradnja sa Komorom.

Š. A.

Grupacija šumarstva i drvne industrije traži podršku Vlade FBiH

Očekuje se novi zakonski okvir

Neophodno je donijeti Zakon o šumama i smanjiti cijene oblovine do kraja godine * Pad proizvodnje i izvoza namještaja * Rast izvoza proizvoda šumarstva

Članovi Grupacije šumarstva i drvne industrije Privredne/Gospodarske komore FBiH, na radnom sastanku održanom početkom septembra, odlučili su Vladi FBiH predložiti paket mjera za unapređenje stanja u sektoru drvoprerađivačke i industrije namještaja i u šumarstvu.

Analiziran je Zakon o šumama FBiH, koji će biti upućen u parlamentarnu proceduru, jer se, prema Odluci Ustavnog suda FBiH, Zakon o šumama mora donijeti do 06. decembra (već treću godinu FBiH je bez Zakona o šumama).

Brojne su novine u Nacrtu zakona. Najvažniji segmenti se odnose na finansiranje, organizaciju Federalne uprave za šumarstvo, te pitanje vlasništva i upravljanja šumama. Očekuje se da će novi zakonski okvir biti bolje rješenje od Uredbe o šumama.

Tokom rasprave apostrofirano je teško stanje u drvoprerađivačkom sektoru koje zahtijeva hitne mjere. Bez systemske podrške Vlade FBiH ovaj sektor nije u stanju riješiti nagomilane probleme. Imajući u vidu njegov značaj u ukupnoj industrijskoj proizvodnji FBiH, tražit će se sastanak kod resornog ministra. Raspravljalo bi se o konkretnim mjerama za prevazilaženje trenutnog stanja.

Tražit će se mogućnost smanjenja cijena oblovine, iznalaženja mogućnosti za subvencioniranje električne energije izvozniciima, te subvencioniranje izvoza finalnih proizvoda, kao i traženje povoljnog kredita kod Razvojne banke sa manjim kamatama.

Pad proizvodnje i izvoza namještaja za šest mjeseci tekuće godine u odnosu na isti period lani navodi na hitno poduzimanje mjera za pomoć izvozniciima kako bi njihov proizvod postao konkurentan. Indikativno je da u istom periodu rastu proizvodnja i izvoz proizvoda šumarstva.

Na osnovu ove, i ranijih rasprava na sastancima Grupacije potrebno je poduzeti sljedeće:

- Hitno i obavezno donošenje Zakona o šumama FBiH.
- Formiranje cijena u šumarstvu po tržišnim principima, odluke o prodaji i raspodjeli usaglasiti sa potrebama drvne industrije kako bi lokalni ili kantonalni drvoprerađivač imao prednost pod istim tržišnim uvjetima i sa naglaskom na finalnu proizvodnju.
- Davanje statusa od strateškog značaja šumarstvu i drvoindustriji za FBiH, koje bi rezultiralo poticajnim mjerama za oba sektora.

- Uvođenje posebnih carinskih tarifa za izvoz sirovine, radi zaštite domaće proizvodnje i akumuliranja sredstava za poticaje šumarske i drvne industrije.

- Donošenje standarda na nivou BiH po uzoru na postojeće evropske standarde.

- Izrada Razvojnog programa šumarstva i Strategije šumarstva uz obavezno korištenje posljednje inventarizacije šuma koja je u toku.

- Pristupiti certificiranju šuma po FSC standardu u cijeloj FBiH, da se u taj posao uključi i Vlada FBiH, te pronađe način za što efikasniji i povoljniji način za ishođenje certifikata za sva šumsko-privredna društva (ŠPD) u FBiH.

- Insistirati na transparentnoj raspodjeli opće korisnih funkcija šuma (OKFŠ) namjenskih sredstava koja se već dugo ne koriste za namijenjene svrhe.

- Tražiti da Vlada FBiH pomogne svojim mjerama za prevazilaženje problema u šumarstvu, da se hitno krene u proces restrukturiranja šumskih poduzeća i rješavanja viška uposlenika (invalidi rada).

- Tražiti da se preispita rad inspeksijskih organa, ako je i dalje prisutan pojam nelegalnih pilana i sve veća prodaja proizvoda od drveta na crnom tržištu.

Šemsa ALIMANOVIĆ

s.alimanovic@kfbih.ba

Otvoren novi pogon tvornice Sconto-prom u Ključu

Sconto-prom saraduje sa dvije ugledne kompanije švedskom IKEA-om i italijanskim Calligarisom.

U Ključu je pušten u rad još jedan proizvodni pogon prijedorske tvornice namještaja Sconto-prom. Tako je počela finalizacija ugovora koji je u aprilu 2011. godine potpisan sa Vladom USK, a u kojem se Vlada USK obavezala da će biti podrška širenju ove uspješne kompanije.

U Ključu u tvornici bit će zaposleno 55 radnika, do kraja godine ta bi brojka trebala premašiti 100, a u septembru iduće godine imati 500 zaposlenih.

Sconto-prom ima ugovore i sa kupcima iz Njemačke, Litvanije i Rumunije.

Na otvaranju ove tvornice premijer USK je rekao da će svi koji sijeku šumu da bi je preradili u finalni proizvod imati podršku vlade, u suprotnom ne ako se izvozi sirovina.

Š. A.

Formirano ovlašteno tijelo za provođenje mehanizama čistog razvoja

Prva sjednica Izvršnog odbora Designated National Authority (DNA) održana je krajem septembra, u Banjoj Luci, čime je Bosna i Hercegovina, zvanično, uspostavila DNA tijelo za implementaciju projekata Mehanizma čistog razvoja (CDM) u okviru Kjoto protokola

Usvojen je Poslovnik o radu DNA u BiH, koji preciznije definiše način rada, procedure i rokove neophodne za ocjenjivanje i odobravanje potencijalnih CDM projekata ovog tijela.

Osnovna svrha CDM-a je da pomogne zemljama u razvoju (one koje nisu potpisnice Aneksa I - u koje spada i BiH) da se razvijaju na principu održivog razvoja, u isto vrijeme pomažući industrijalizovanim zemljama (potpisnice Aneksa I UNFCCC-a) u ostvarivanju njihovih obaveza za redukcijom emisija gasova koji izazivaju efekat staklene bašte (GHG).

Formiranjem DNA tijela omogućeni su primarni uslovi za privlačenje stranih investicija u BiH od industrijalizovanih (Aneks I) zemalja članica Konvencije kroz investiranje u naše prioritetne sektore (kao što su energetika, hemijska industrija itd), omogućavajući njihove razvijanje na principima održivog razvoja upotrebom modernih tzv. zelenih tehnologija. Nadalje, ovim se otvaraju mogućnosti za potencijalno povećanje transfera novca u BiH, modernizaciju industrije, kao i otvaranje novih radnih mjesta.

Način na koji naša zemlja može ostvariti korist od Mehanizama čistog razvoja ogleda se u tome što ima mogućnost da:

- dalje razvija tržište za energetska efikasnost i obnovljive izvore energije;
- dobije pristup modernim tehnologijama;
- privuče direktna strana ulaganja kroz ponudu ekološki prihvatljivih projekata svim zainteresiranim subjektima;
- obezbijedi razvoj infrastrukture, poveća bruto nacionalni dohodak i poveća zaposlenost;
- poboljša kvalitet vazduha i okoliša, te diverzificira ponudu izvora energije s ciljem da postane manje zavisna od isporuke fosilnih goriva.

Takođe, može se reći da je BiH od sada u mogućnosti da, kroz razvijanje potencijalnih CDM projekata

i njihovo predstavljanje zainteresiranim subjektima, doprinese smanjenju emisije gasova koji izazivaju efekat staklene bašte (GHG) na globalnom nivou, te da su započete aktivnosti na ispunjavanju jednog od prioriteta Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju, a to je implementacija Kjoto protokola.

Potencijali za smanjenje emisije GHG u BiH su:

- povećanje energetske efikasnosti, jer BiH ima energetska intenzivnost veću nego u ostalim zemljama u okruženju;
- izgradnja mini-hidroelektrana (do 20 MW) iskorištenost hidropotencijala manje od 50%;
- korištenje biomase, godišnja sječa drveta oko pet miliona m³;
- proizvodnja energije gasifikacijom otpada (primjer srajevski deponija otpada);
- korištenje energije vjetra;
- korištenje energije termalnih voda.

U obzir mogu doći samo projekti koji su ekološki povoljni, društveno prihvatljivi i koji doprinose napretku (tj. smanjenju emisija GHG) u odnosu na nastavak dosadašnje prakse u zemlji domaćinu.

Sljedeći korak koji je neophodan poduzeti jeste razviti CDM politike za podsticanje proizvodnje i korištenje energije iz obnovljivih izvora uz međunarodnu podršku, kroz izradu odgovarajućih uputstava za poduzetnike i kompanije koje imaju velike emisije gasova koji izazivaju efekat staklene bašte u Bosni i Hercegovini.

IZUZIMANJE VELEPRODAJE IZ SISTEMA FISKALIZACIJE

Privredna/Gospodarska komora Federacije BiH uputila je dopis Ministarstvu finansija Federacije BiH sa prijedlogom izuzimanja veleprodaje iz sistema fiskalizacije, propisanog Zakonom o fiskalnim sistemima ("Sl. novine FBiH", broj 81/09).

U prilogu slijedi odgovor Ministarstva finansija Federacije BiH.

Veza: Vaš akt broj 01-173/11 od 10.08.2011.godine

Poštovani,

U vezi Vašeg akta, pod brojem i datumom veze, kojim smatrate da veleprodaju treba izuzeti iz sistema fiskalizacije, propisanog Zakonom o fiskalnim sistemima („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“ broj 81/09), dajemo sljedeći odgovor:

U članu 5. stav 1. tačke a) do o) pomenutog Zakona, navedeni su izuzeci od sistema fiskalizacije, a na osnovu stava 3. ovog člana Vlada FBiH je na prijedlog ministra naknadno donijela Odluku o određivanju drugih djelatnosti koje ne podliježu obavezi evidentiranja prometa putem fiskalnih uređaja („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“ broj 41/11) i time proširila listu izuzeća u odnosu na specifičnosti obavljanja određenih djelatnosti.

Shodno navedenom, veleprodaja nije svrstana u izuzetke ni po navedenom Zakonu ni Odluci, stoga se na nju odnosi član 4. Zakona o fiskalnim sistemima („Službene novine Federacije BiH“ broj 81/09) o obaveznom evidentiranju prometa preko fiskalnih uređaja. Međi tim, zbog specifičnog načina evidentiranja veleprodaje, Federalno ministarstvo finansija je zauzelo Stav koji Vam u prilogu dostavljamo.

S poštovanjem,

MINISTAR

Prilog:

Ante Krajina

- Primjena Zakona o fiskalnim sistemima u veleprodaji

Broj: 05-15-4881/11 Sarajevo, 14.06.2011.godine

PREDMET: Primjena Zakona o fiskalnim sistemima u veleprodaji

1. Izgled fiskalnog računa u veleprodaji - evidentiranje prometa

Evidentiranje prometa putem fiskalnih uređaja u veleprodaji se može vršiti na način da se na fiskalnom računu iskaže ukupna vrijednost fakture, odnosno promet evidentira u jednoj stavci koja bi sadržavala opis: „Stavke po fakturi-računu br.X“, gdje je X, broj fakture-računa iz korisničkog softvera, ukupnu cijenu i iznos računa po svakoj poreskoj stopi PDV-a.

Obzirom da se na ovaj način evidentiranja prometa u veleprodaji, stavka „Stavke po fakturi-računu br.X“ tretira kao novi artikl, te ukoliko ima veliki broj faktura, baza artikala u samom uređaju bi se brzo popunila (svaki račun bi bio novi artikl), predlažemo i drugi način evidentiranja prometa u veleprodaji i to da se na fiskalnom

računu promet evidentira u jednoj stavci, koja bi sadržavala opis „Stavke po fakturi-računu“, kao i ukupnu cijenu i iznos računa po svakoj poreskoj stopi PDV-a, a tekst „Broj računa- fakture X“, navesti u podnožju/napomeni fiskalnog računa.

U oba slučaja obavezno je izdavanje fakture-računa iz kompjuterskog programa na kojoj su navedene sve pojedinačne stavke, koja se zajedno sa fiskalnim računom izdaje kupcu, s tim da mora postojati jednoznačna veza između fakture i fiskalnog računa (broj fiskalnog računa na samoj fakturi), jer se i podaci u Poreznu upravu šalju sa informacijom o tome kome i koliki je promet fakturisan.

Prateći navedeni princip evidentiranja prometa u veleprodaji, izbjeci će se problem pojavljivanja razlika u obračunu PDV-a na fiskalnom veleprodajnom računu.

2. Djelimični povrat robe sa fakture prema Zakonu o fiskalnim sistemima - reklamirani fiskalni račun

Za svu robu za koju se vrši povrat, odnosno reklamiranu robu za koju je prvobitno izdat fiskalni račun izdaje se reklamirani fiskalni račun, gdje je potrebno za svaki pojedinačni reklamirani promet štampati naziv reklamiranog artikla iz baze artikala, količinu, cijenu, odnosno vrijednost, kao i pripadajući porez na dodatnu vrijednost, odnosno sve elemente reklamiranog računa propisane članom 45. Pravilnika o izgledu fiskalnih, nefiskalnih i testnih dokumenata, značenju pojedinih podataka sadržanih u fiskalnim dokumentima i konturama fiskalnog loga („Službene novine Federacije BiH“, broj: 11/10), uz navođenje broja fiskalnog računa za koji se veže reklamiranje robe.

Međutim, zbog mogućeg problema navedenog u tački 1., pojavljivanje razlika u obračunu PDV-a na fiskalnom/reklamiranom veleprodajnom računu, princip evidentiranja reklamiranog prometa, odnosno izdavanje reklamiranih fiskalnih računa može se vršiti na način opisan u oba slučaja za izdavanje fiskalnih računa. Reklamirani račun se izdaje u ukupnoj vrijednosti, sa navođenjem ukupne cijene i iznosa PDV-a po svakoj poreskoj stopi i to samo za one artikle za koje se vrši reklamiranje. Iz navedenog proizilazi da bi reklamirani račun u prvom slučaju sadržavao opis: „Stavke po reklamiranom računu br.X“, a u drugom slučaju „Stavke po reklamiranom računu“, s tim da se tekst „Broj reklamiranog računa X“ navede u podnožju/napomeni fiskalnog/reklamiranog računa.

3. Povrat robe koja je fakturisana prije uvođenja fiskalizacije - odnosno prije datuma kada je firma počela primjenjivati Zakon o fiskalnim sistemima

S obzirom da se povrat robe za koju je ranije izdat fiskalni račun vrši putem reklamiranog fiskalnog računa, te da je za onu robu koja je fakturisana prije uvođenja fiskalizacije ne moguće izdati reklamirani fiskalni račun, koji se mora vezati za fiskalni račun, istu ne treba evidentirati putem fiskalnog uređaja.

4. Naknadna finansijska odobrenja koja se izdaju kupcima po više osnova

Imajući u vidu da se putem fiskalnih sistema evidentira ostvareni promet, a ne prihod, naknadna finansijska knjižna odobrenja, koja se kupcima izdaju naknadno, ne moraju se evidentirati kroz fiskalni uređaj, već se isti evidentiraju u finansijskom knjigovodstvu firme, te u PDV evidenciji.

5. Evidencija avansnih faktura i avansnih uplata kroz fiskalni uređaj

Prema Zakonu o fiskalnim sistemima obaveza evidentiranja prometa nastaje u momentu ostvarivanja istog, tako da se avansne uplate po osnovu avansnih faktura ne moraju evidentirati putem fiskalnih uređaja, već će se promet evidentirati po ispostavljanju konačne fakture, na naprijed naveden način.

MINISTAR

Ante Krajina

PROBLEM VEZIVANJA KREDITNIH OBAVEZA SA TEČAJEM ŠVICARSKOG FRANKA

Aktuelni su problemi korisnika kredita sa valutnom klauzulom u švicarskim francima.

Privredna/Gospodarska komora Federacije BiH je s tim u vezi uputila resornom ministarstvu pismo sa preporukama za iznalaženje rješenja ovog problema.

U prilogu je odgovor Ministarstva finansija Federacije BiH.

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
FEDERALNO MINISTARSTVO FINANSIJA
FEDERALNO MINISTARSTVO FINANCIJA

BOSNIA AND HERZEGOVINA FEDERATION OF
BOSNIA AND HERZEGOVINA
FEDERAL MINISTRY OF FINANCE

Broj: 04-02-6185/11/NČ

Sarajevo, 23. 09. 2011. odine

**PRIVREDNA/GOSPODARSKA KOMORA
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE**

**88000 MOSTAR
Zagrebačka 10**

Veza: Vaš akt broj: 01-174//11 od 10. 08. 2011. godine

Poštovani,

U vezi Vašeg akta, broj i datum gornji, a koji se odnosi na problem vezivanja kreditnih obveza sa tečajem švicarskog franka, te Vaše preporuke za iznalaženje načina za prevladavanje ovog problema, informiramo Vas slijedeće:

Dana 18. 08. 2011. godine, u Sarajevu je održan sastanak Stalnog odbora za finansijsku stabilnost na kojem su donesene preporuke o mogućim mjerama za ublažavanje položaja korisnika kredita uz valutnu klauzulu u švicarskim francima.

Preporučene mjere su: da banke korisnicima kredita u švajcarskim francima fiksiraju kurs KM u odnosu na švajcarski franak na nivou od 31. decembra 2010. godine, koji je iznosio 1,5678 KM za 1 CHF; da se razlika do stvarnog kursa obračunava i posebno evidentira (tzv. balon) sa kamatnom stopom koja će biti definisana u dogovoru sa bankama; da banke razmotre mogućnost smanjenja kamatne stope za određene vrste kredita (stambeni kredit); otplata balon kredita bi slijedila nakon otplate glavnog kredita, a najduže na rok od pet godina; agencijama za bankarstvo je preporučeno da se tako reugovoreni krediti klasifikuju kao zdrava aktiva; entitetskim ministarstvima finansija se preporučuje da izmijene entitetske zakone o deviznom poslovanju, član 5, kojima bi se devizna klauzula dozvolila u vezivanju samo za euro zbog valutnog odbora u BiH i zbog zaštite klijenata.

Dana 25. 08. 2011. godine u Banjoj Luci je održan sastanak Stalnog odbora za finansijsku stabilnost, na kojem su se komercijalne banke, koje nude kredite sa valutnom klauzulom u švicarskim francima, izjasnile o prijedlozima Odbora. Predstavnici banaka su se pozitivno izjasnili prema većini prijedloga i prezentirali sljedeća rješenja: banke će ponuditi svojim klijentima koji imaju kredite vezane za CHF opciju da se fiksira kurs u iznosu 1,5678 KM za 1 CHF koji je važio 31. 12. 2010. godine; banke će smanjiti kamatne stopu za jedan postotni poen svim svojim klijentima sa stambenim kreditima sa CHF klauzulom; predloženi balon bi sadržavao razliku rate od fiksnog kursa u odnosu na tekući, za period balona, koji bi trajao tri godine, predložena kamatna stopa bi bila 3,95% i u periodu balona će se samo naplaćivati kamata; pisana ponuda će biti poslana svakom klijentu pojedinačno i stvar je svakog klijenta da se odredi o ponudi, a tokom trajanja balona klijenti će također imati opciju da, u slučaju promjene situacije, zamjene svoje balon kredite za kredite sa valutnom klauzulom u euro; Agencija za bankarstvo Federacije BiH i Agencija za bankarstvo Republike Srpske će klasificirati restrukturirane kredite građana kao zdravu aktivu; Hypo grupacija u Bosni i Hercegovini, koja nosi 99,6% ukupnog kreditnog portfolija sa CHF klauzulom, obratiće se priopćenjem za javnost, a ubrzo će se na web stranicama banaka biti kreditni kalkulator, kojim će klijenti moći izračunati efekte ovog modela; konačna odluka o prihvaćanju ponuđenog modela zavisi o odluci samog klijenta.

Nadalje, aktivna i pasivna valutna izloženost u CHF banaka je ujednačena.

Vezano za zakonsku dopuštenost vezivanja kredita za stranu valutu, podsjećamo Vas da je Zakonom o obligacionim odnosima u članu 395. propisan uvjet valutne obveze. Također ukazujemo i na članak 5. Zakona o deviznom poslovanju („Službene novine Federacije BiH”, broj 47/10), koji dopušta ugovaranje u devizama, ali se plaćanje i naplaćivanje vrši u konvertibilnim markama.

S poštovanjem,

MINISTAR

Ante Krajina

REAGOVANJA

Direktor kompanije **E-Tvornica rastavljača i kablovskih glava d.d. Bihać** Muhamed Talakić osvrnuo se na članak objavljen u Glasniku P/GKFBiH, broj 105. U tekstu koji slijedi, predstavljamo izvod iz najavljenog članka: „Preliminarni izvještaj o poslovanju kompanija za 2010.”

Podsticaj da Vam se obratim ovim dopisom našao sam na osnovu Vašeg članka „Preliminarni izvještaj o poslovanju kompanija za 2010.”, objavljen u „Glasniku P/GKFBiH”, broj 105 od juna.

Konačno da se našao neko, dovoljno društveno odgovoran da javno iznese i pokrene rješavanje jednog od gorućih problema sa kojima se u proteklom vremenu susretao nemali broj privrednih subjekata koji su ranije bili u državnom vlasništvu, poglavito onih iz realnog sektora, kao što je i (ex) Tvornica rastavljača.

Naime, veoma pozitivno me iznenadilo iznošenje direktora Fonda PIO/MIO Zijada Krnića, a posebno Erdala Trhulja, u vezi sa prijedlogom za rasterećenje privrednih društava na način da se otpišu potraživanja Fonda zdravstvenog osiguranja za obračunate a neplaćene doprinose koji se odnose na period u kojem uposlenici nisu mogli koristiti zdravstvene usluge zbog neovjerenih knjižica, što je svakako inicijativa za pohvalu i podršku.

Upravo takve probleme imamo ovdje u Tvornici, pa se dešavaju takve nelogičnosti ali i nepravilnosti (da ne kažem nepravde).

Zbog toga, ona privredna društva koja još imaju barem minimalne šanse za oporavak zaslužuju da im se novim propisima olakša situacija i omogući oporavak.

Članak je u cijelosti prosljeđen resornom ministarstvu.

Mr. Nafija ŠEHIĆ-MUŠIĆ

Na osnovu pokazatelja Svjetskog ekonomskog foruma

BiH napredovala u konkurentnosti

Na novoj globalnoj rang-listi Svjetskog ekonomskog foruma (WEF) BiH se nalazi na 100. poziciji sa 3,8 poena od mogućih sedam, među 142 rangirane države. U odnosu na prošlogodišnje rangiranje kada je imala 3,7 poena, BiH je napredovala za dvije pozicije.

Najslabije ocjene u 12 analiziranih oblasti konkurentnosti BiH je dobila za razvoj finansijskog tržišta - 124. mjesto, efikasnost robnog tržišta zauzima 115., institucije 109., sofisticiranost biznisa 108. i inovacije 104., dok smo najbolje ocijenjeni za zdravlje i osnovno obrazovanje - 58. mjesto, tehnološku pismenost 73., makroekonomsku stabilnost 78., te efikasnost slobodnog tržišta 85. i visoko obrazovanje i tre-

ning 86. Najproblematičniji za poslovanje u BiH su, prema ocjenama WEF-a, pristup finansijama, cijene poreza, neefikasnost vladine birokratije, korupcija, te poreska regulativa.

Hrvatska je na ljestvici WEF-a na 76. mjestu i napredovala je za jedno mjesto u odnosu na prethodnu godinu, Srbija je 95. i također je napredovala za jedno mjesto, Slovenija je 57. i nazadovala je za čak 12 mjesta, Makedonija je zadržala prošlogodišnje 79. mjesto, dok je Crna Gora 60. i zabilježila je pad za 11 mjesta u odnosu na 2010. godinu. Švicarska je i dalje po globalnoj konkurentnosti na vrhu ljestvice, a na dnu je Čad, koji je nazadovao za tri mjesta u odnosu na godinu ranije.

M. I.

Odluka Predsjedništva BiH

Prihvaćen pečat Kosova

Kosovske vlasti spremne su ukinuti carinu od deset posto na proizvode iz BiH ako naša zemlja prihvati izgled pečata kosovske carine koji je prihvatila i Srbija na pregovorima u Briselu, potvrdio je Midhat Salić, iz sektora za međunarodne trgovinske odnose Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH. Kada je riječ o našoj zemlji, to je glavni zaključak sa specijalnog sastanka Zajedničkog odbora CEFTA 2006., koji je održan početkom septembra u Briselu.

Tema ovog specijalnog sastanka bio je izvještaj Srbije o informacijama vezanim za konsultacije unutar Zajedničkog odbora CEFTA-e i o rezultatima u procesu dijaloga sa kosovskom stranom oko ukidanja embarga.

Informaciju o zaključcima sa navedenog sastanka Ministarstvo je prosljedilo Vijeću ministara BiH radi izjašnjavanja i donošenja stava o ovom pitanju. Nakon toga, sredinom septembra, Predsjedništvo BiH donijelo je Odluku o prihvaćanju carinskog pečata Kosova. Za provedbu Odluke zaduženi su Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH i Uprava za indirektno oporezivanje. O tome će biti obaviješteni i predstavnici Kosova, koji bi, u skladu sa donesenim zaključkom, trebalo da ukinu odluku o naplati carina za robu porijeklom iz BiH.

Š. A.

Uzbekistan - BiH

Saradnja u oblasti farmaceutske industrije

Prezentacija kompanije Jurabek laboratories iz Uzbekistana upriličena je u Komori, krajem septembra. Njihova djelatnost je proizvodnja lijekova uz primjenu visokih tehnoloških standarda. Posjeduju sve certifikate vezano za oblast farmakologije.

Predstavnici pomenute kompanije izrazili su interesovanje da surađuju sa firmama iz BiH kao i ostalim zemljama Balkana. Ovu posjetu smatraju početkom uspješne suradnje, posebno sa bh. privrednim subjektima.

Razgovarali su sa predstavnicima Bosnalijske, Farmavite, Sarajevolijeka i Medikomerca.

Š. A.

Članice Konzorcija MEI (IV)

U skladu sa tačkom 5. Zaključaka, usvojenih na Prvoj sjednici BH konzorcija MEI, održanoj u Sarajevu 24. 2. 2011. godine, u Glasniku P/GKFBiH predstavljamo članice ovog konzorcija

Index d.o.o. Gračanica

Kompanija u okviru koje su zastupljene dvije djelatnosti: mašinska obrada metala i trgovina metalima i rezervnim dijelovima za teretna vozila osnovana je 1985. godine.

Njihovi poslovni partneri su: rudnici, termoelektrane i drugi veći i manji kupci, za koje se vrši i izrada rezervnih dijelova za postrojenja.

Proizvodne mogućnosti su: finalni gotovi proizvod, namjenske mašine, alati, kompleksni sklopovi i serijski poslovi koji se rade na savremenim CNC mašinama.

U asortiman proizvoda spadaju svi elementi koji se dobijaju obradom struganja i plastične deformacije. Trenutno se proizvode proizvodi iz kategorije gromobranske zaštite, snjegobrana, opreme za kupatila i ostale proizvode specifične namjene.

Mašinski park

S obzirom na to da se bave obradom metala na bazi skidanja strugotine i plastične deformacije njihov mašinski park, uz ostalo, čine glodalice i strugovi.

CNC glodalice
MAHO 1000 C

CNC strug TND 360

Reference:

ZADA Pharmaceuticals
d.o.o.
Bosnalijek
AS connector Norway
Termoelektrana Tuzla
Termoelektrana Kakanj
Rudnici KREKA Tuzla
Rudnik mrkog uglja Kakanj
ArcelorMittal Zenica
Sisecam Soda Lukavac
Pobjeda Tešanj

Izdvojene reference

Proizvodni program

Proizvodi za naftna postrojenja

Dijelovi za postrojenja termoelektrana

Proizvodnja mašina za drvnu industriju

Oprema za kupatilo

Dijelovi za rudnička postrojenja

Zahtjevni serijski i pojedinačni proizvodi od inox-a

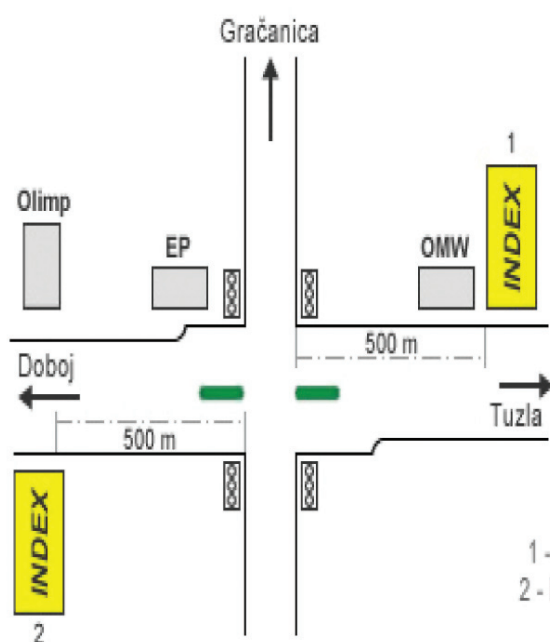

Izrada alata za plastičnu deformaciju materijala (prosijecanje, probijanje i savijanje), brizganje plastike

Metalna galanterija

Mikrolokacija

Adresa:

Branilaca Kule-grada bb
75320 Gračanica
Bosna i Hercegovina
Telefon: +387 35 705 221
Faks: +387 35 705 055

Proizvodnja:

Telefon: +387 35 704 949
+387 35 708 173
Faks: +387 35 708 172
E-mail: index@bih.net.ba

Trgovina: +387 35 705 221

Faks: +387 35 705 055
E-mail: index.gr@bih.net.ba

Mr. Nafija ŠEHIĆ-MUŠIĆ

LIVNICA

(Livnica Visoko d.d.)

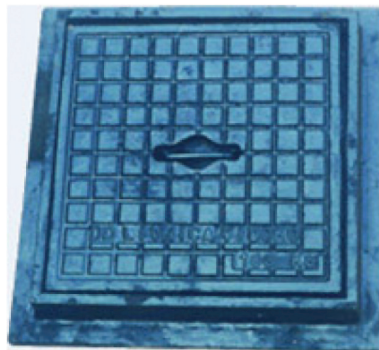
Dioničko društvo za izradu proizvoda od sivog liva i obojenih metala je osnovano 1947. godine. Osnovni proizvodni program je proizvodnja ravne kanalizacione armature od sivog liva, te izrada rezervnih mašinskih dijelova kako od sivog liva tako i od legura obojenih metala bilo pojedinačno ili u manjim i srednjim serijama.

PROIZVODI:

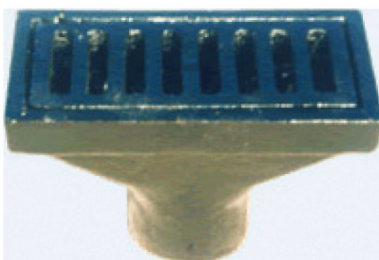
- kvadratne kanalske rešetke
- kvadratni poklopci sa šarnirom
- pravougaoni poklopci
- kvadratni poklopci sa baglamom
- okrugli poklopac sa baglamom
- slivnik sa taložnikom
- kvadratne kanalske rešetke
- kvadratna kanalska rešetka sa šarnirom
- pravougaone kanalske rešetke
- osmougaoni poklopci
- okrugli kanalski poklopci
- okrugle kanalske rešetke
- specijalne kanalske rešetke
- penjalica za reviziono okno
- mostovski slivnici ravni
- mostovski slivnici kosi
- slivnici za vijadutke
- patosni slivnici horizontalni
- kišne rešetke podni sifoni
- zaštitne kape ovalne za hidrant
- zaštitne kape okrugle
- škrinjice
- linijska rešetka traka (bez okvira) za pokrivanje dužnih kanala
- traka sa okvirom
- telefonski poklopci
- olučnjaci
- veliki stubići i mali stubići
- elementi za ukrasne ograde
- stubovi za rasvjetu

Elementi za ukrasne ograde

Kvadratni kanalski poklopac

Mostovski slivnik ravni

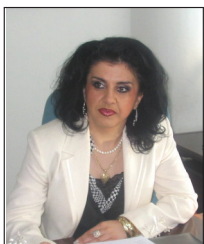

Okrugli poklopac sa baglamom

Adresa:

Arnautovići bb
71300 Visoko
Bosna i Hercegovina
Kontakt telefoni:
Direktor: 032/735 651
Komercijala: 032/ 735 824

Mr. Nafija
ŠEHIĆ-MUŠIĆ
n.sehic@kfbih.com

Razgovarala:
Amela KEČO,
dipl. pravnik
a.keco@kfbih.com

„Meggle Mljekara“ d.o.o. Bihać

Lider na tržištu BiH

Industrija mliječnih proizvoda Bihać je kompanija koja u Bosni i Hercegovini djeluje od daleke 1971. godine, kada je osnovana kao „Mljekarski pogon“ u sastavu Zagrebačke mljekare

Nakon rekonstrukcije i organizacionih promjena od 1985. godine djeluje kao samostalna radna organizacija pod nazivom „Industrija mliječnih proizvoda Bihać“ (BIMP).

Od 1998. godine BIMP ulazi u proces privatizacije, a industriju je 2002. godine kupovinom većinskog udjela kapitala preuzela Meggle korporacija Wasserburg, koja je među vodećim kompanijama u Evropi u proizvodnji visokokvalitetnih mliječnih proizvoda.

Od tada do danas „Meggle Mljekara“ d.o.o. Bihać je postala sinonim uspješne kompanije i uspješnog poslovanja.

Dosadašnji podaci sa tržišta o plasmanu proizvoda iz oblasti mliječne industrije govore da je „Meggle“ Bihać apsolutni lider na tržištu BiH. Rejting u privrednom ambijentu čine domaći kadrovi i iskorištenost resursa, a sve to ovu kompaniju svrstava među jednu od najuspješnijih u BiH.

U svojih više od 40 godina postojanja, Industrija mliječnih proizvoda Bihać je proživjela mnogobrojne privredne i društvene promjene ostajući relevantnim faktorom privrednih prilika, ali i sociokulturnog identiteta ljudi krajine.

Razgovaramo sa Kemalom Hrnjićem, zamjenikom direktora „Meggle Mljekare“ d.o.o. Bihać.

Danas u BiH sigurno nema domaćinstva koje nije koristilo vaše proizvode. Izrasli ste u respektabilnu, vodeću kompaniju u mljekarskoj industriji BiH koju ne treba posebno predstavljati. Možete li nam pojasniti kako danas, iz perspektive jednog od prvih ljudi kompanije, gledate na „Meggle“?

- „Meggle“ kompanija je zasigurno u Bosni i Hercegovini otvorila perspektive kada je u pitanju proizvodnja i prerada mlijeka. Dolaskom „Megglea“ u Bosansku krajinu otpočela je revolucija u poljoprivrednoj proizvodnji. Kraj koji se tradicionalno bavio proizvodnjom mlijeka tada je dobio partnera koji je obećavao stabilan rast i razvoj primarne poljoprivredne proizvodnje. Od tada do danas bilježimo izvanredne rezultate u proizvodnji mlijeka. Imamo dosta dobro organizovane poljoprivredne proizvođače. Sve više izlazimo iz okvira Unsko-sanskog kantona i postajemo vodeći bosanskohercegovački brand u mljekarskom sektoru. Imamo svoje partnere u gotovo svim dijelovima BiH. U svojoj proizvodnji koristimo domaće mlijeko koje, pored Unsko-sanskog kantona, dobavljamo i sa drugih područja kao što su:

općine Jajce, Mrkonjić Grad, Prijedor, Nova Topola, Drvar, Glamoč, Tomislavgrad, Čapljina, Nevesinje, Gradačac i dr.

S pravom kažemo da danas razvijamo primarnu poljoprivrednu proizvodnju u BiH.

Država BiH će u budućnosti morati više pažnje posvetiti razvoju industrije, posebno prehrambene. Mljekarska industrija će u tom smislu igrati važnu ulogu, jer je to rijedak segment privrede u BiH koji u posljednjih 15-tak godina bilježi značajan rast. U proizvodnji i preradi mlijeka lično vidim veliku šansu za našu zemlju. U bliskoj budućnosti „Meggle“ vidim kao kompaniju koja će biti stub i nosilac razvoja bh. mljekarskog sektora.

Moramo učiniti sve da ispunimo međunarodne standarde i da naši proizvodi dođu na police EU. Bilo bi lijepo vidjeti paket mlijeka iz Bihaća na stolovima u Briselu i, naravno, ne samo iz Bihaća nego i iz drugih gradova BiH gdje postoje i druge mliječne industrije koje su jednako dobre kao „Meggle“.

Moram napomenuti da nam se u segmentu mlijeka i mliječnih proizvoda sve više otvara tržište Turske i Bliskog istoka i tu vidim ogromnu šansu za našu malu zemlju. Otvaraju nam se nova tržišta i nove perspektive i mi ih moramo znati iskoristiti, a tu nam „Meggle“ može puno pomoći.

Mljekarska industrija u BiH je jedna od onih oblasti koje se nalaze u krajnje nepovoljnom položaju. Šta bi, po vašem mišljenju, struka trebala napraviti kako bi domaći proizvod bio konkurentan na našem, ali i na inostranom tržištu. Ovo posebno što još nisu iskorišteni svi domaći potencijali proizvodnje?

- Puno naših potencijala u mljekarskom sektoru je još uvijek neiskorišteno. Moramo značajnije poticati proizvođače da se bave ovom vrstom proizvodnje, ali, isto tako, i podržati i osnažiti prerađivačku industriju. Kada jednog dana izađemo na tržište EU tamo nas čekaju mnogo snažnije industrije nego što je naša i mi se moramo naučiti nositi sa tim zahtjevima. No, do tada nam je preostalo još puno posla. Moramo iskoristiti sve svoje kapacitete od prirodnih do intelektualnih. Struka mora zakone uskladiti sa standardima EU, ali nije dovoljno samo donijeti zakone, moramo ih i implementirati.

Da li je ova oblast, dakle mljekarska proizvodnja, po vašem mišljenju, uređena u skladu sa zahtjevima tržišta?

- Svakako da nije! Još mnogo toga treba uraditi da bismo mogli reći da nam je ova oblast uređena. Dosta posla je za uraditi u veterinarstvu, treba donijeti niz zakona iz oblasti sigurnosti hrane, treba uskladiti rad agencija na državnom nivou (ASH i UZV), rad inspeksijskih organa, zakon o trgovini. Entitetska ministarstva poljoprivrede bi svakako trebala uskladiti zakone iz ove oblasti, posebno kada je u pitanju poticajna politika u poljoprivredi kako bi proizvođači u državi bili ravnopravni bez obzira na to iz kojeg dijela BiH dolazili. Glavno pitanje je prije svih uspostava državnog ministarstva za poljoprivredu, prehranu i ruralni razvoj.

Proizvođači mlijeka u budućnosti će, kako se zemlja bude približavala EU, biti u sve težem položaju, jer će se od njih tražiti da kontinuirano poboljšavaju kvalitet što mnogi posebno mali proizvođači to objektivno neće moći ispuniti. Na sreću, Meggle nema ovih problema. Naime, poznato je da ste u osavremenjavanje proizvodnih procesa uložili mnogo sredstava i da pratite zahtjevne trendove. Kakvi su planovi za budućnost?

- Naši proizvođači mlijeka su dosta napredovali u posljednjih 10 godina kada je u pitanju proizvodnja mlijeka. Meggle je puno uložio u kontinuiranu edukaciju proizvođača. To se isplatilo, jer danas imamo jako dobar kvalitet mlijeka i već sada sa više od 80% našeg mlijeka možemo izaći na zahtjevna tržišta EU. Neki to neće moći, ali mi danas pomažemo takvima da prebrode teškoće koje su pred njima. U Mljekari sve više ulažemo u osavremenjavanje proizvodnje i ispunjavanje standarda. „Meggle“ sa svojim poljoprivrednim proizvođačima opuštenije čeka vrijeme koje dolazi, jer smo većinu stvari napravili, ali dosta toga, na žalost, ne zavisi od nas.

Mi ćemo i dalje ulagati u primarnu poljoprivrednu proizvodnju, u prerađivačke kapacitete i u tržište, i spremni čekati dan kada će nam se otvoriti vrata tržišta zemalja EU.

Koliko se ekonomska kriza reflektuje na poslovanje „Meggle Mljekare“?

- Naravno, osjetili smo krizu kao i svi oko nas, posebno u pogledu likvidnosti. Menadžment „Meggle-a“ je u BiH na vrijeme prepoznao opasnosti koje sa sobom donosi globalna kriza i izvršio zaokret u poslovanju. Meggle brand smo cjenovno pozicionirali i približili prosječnom bh. građaninu. Danas potrošač „Meggle“ proizvoda ima jako dobar kvalitet proizvoda za umjerenu cijenu i to nam se isplatilo. Ponosni smo što smo uspjeli održati firmu stabilnom, na vrijeme izvršavamo sve svoje obaveze, nismo otpuštali uposlenike nego

naprotiv neke smo dodatno zaposlili. U protekle dvije godine se najbolje moglo vidjeti da je „Meggle“ sistem od kojeg danas ovisi mnogo ljudi u BiH, a upravo svi oni su dali svoj doprinos za njegovu stabilnost. Moram istaknuti kooperante koji su sa nama proživljavali ova teška vremena, zatim uposlenike, dobavljače i distributere, a najviše zahvalnosti dugujemo vjernim potrošačima.

Vaša kompanija je član Skupštine Privredne/Gospodarske komore Federacije BiH. Smatrate li da privrednici dovoljno koriste mogućnosti i nadležnosti Komore, posebno kada je riječ o promovisanju i zaštiti interesa?

- Sigurno da privrednici danas ne koriste dovoljno komorski sistem u BiH kada je u pitanju zaštita interesa, ali i promocija poslovanja. Mi u „Meggle-u“ se trudimo da budemo partneri komorskog sistema. Članica smo Upravnog odbora Privredne komore Unsko-sanskog kantona, kao i Skupštine P/GKFBiH. Zain-teresovani smo za osnivanje grupacije mlječne industrije pri Vanjskotrgovinskoj/Spoljnotrgovinskoj komori BiH. Dakle, aktivni smo, ali i naše djelovanje pri PK još uvijek nije dovoljno. Ohrabruje zadnji primjer kod uvođenja carina na bh. proizvode od Kosova, gdje su komore dale svoj značajan doprinos i u saradnji sa privrednicima insistirale na rješavanju ovog problema.

Nije podržan Prijedlog zakona o vinu

Dom naroda Parlamentarne skupštine BiH je usvojio Prijedlog zakona o izmjeni i dopuni Zakona o carinskoj politici BiH. Izmjenom se ukida naplata iznosa od jedan posto carinske vrijednosti za carinsko evidentiranje robe, jer ova dažbina ne postoji u Evropskoj uniji.

Time je izvršeno usklađivanje navedenog zakona sa Sporazumom o stabilizaciji i pridruživanju u dijelu koji se odnosi na carinsko evidentiranje. Nije podržan Prijedlog zakona o vinu BiH, čije nepostojanje proizvođačima pravi ogromne probleme.

Nacrt zakona o dopunama Zakona o javnim preduzećima

Zastupnički dom Parlamenta Federacije BiH prihvatio je Nacrt zakona o dopunama.

Zakona o javnim preduzećima u Federaciji BiH. Osnovne izmjene ovog zakona odnose se na preuzimanje principa poslovanja javnih preduzeća koji su već prisutni u Evropskoj uniji.

Prijedlog zakona o izmjenama i dopuni Zakona o klasifikaciji djelatnosti u FBiH

Zastupnički dom Parlamenta Federacije BiH prihvatio je Prijedlog zakona o izmjenama i dopuni Zakona o klasifikaciji djelatnosti u Federaciji BiH. Suština izmjena je u usklađivanju propisa sa evropskim normama i standardima.

Nacrt zakona o inspekcijama

Zastupnički dom Federalnog parlamenta prihvatio je Nacrt zakona o inspekcijama FBiH kojeg je utvrdila Vlada FBiH i prihvatio Dom naroda. Razlog za donošenje ovog zakonskog rješenja je potreba usklađivanja postojećeg zakona sa presudom Ustavnog suda FBiH, prema kojoj se njime ne može regulisati organizacija, djelokrug, prava, dužnosti i odgovornosti kantonalnih inspekcija. Predviđeno je, uz ostalo, uvođenje mjera privremene zabrane rada i oduzimanje robe osobama koje stavljaju robu u promet bez odobrenja nadležnog organa, privremeno oduzimanje imovine i novca, odnosno oduzimanje i stavljanje van upotrebe sredstava rada zatečenih u postupku protupravnog vršenja poslovne djelatnosti.

U odnosu na dosadašnja zakonska rješenja, sada su uređena pitanja koja se odnose na: zvanja glavnih i federalnih inspektora, uvjete za obavljanje inspekcijских poslova u pogledu stepena i vrste školske spreme i radnog iskustva.

Nacrt zakona o predmetima od plemenitih metala

Dom naroda Federalnog parlamenta privatio je Nacrt zakona o predmetima od plemenitih metala, te odobrio prihvaćanje zaduženja po Sporazumu o zajmu, finansiranju i projektu između BiH i Njemačke razvojne banke za razvoj sistema daljinskog upravljanja u elektrodistributivnoj mreži.

Nacrt zakona o izmjenama Zakona o cestama Federacije BiH

Dom naroda Parlamenta Federacije BiH odbio je Nacrt zakona o izmjenama Zakona o cestama Federacije BiH za kojeg je Vlada, uz ostalo, tvrdila da će omogućiti da u nadzorne odbore preduzeća koja upravljaju cestama budu birani stručnjaci iz ove oblasti, a ne, kao do sada, predstavnici pojedinih federalnih ministarstava.

Predloženim izmjenama bilo je, također, predviđeno da nadzorni odbori preduzeća koja upravljaju cestama mogu imati najviše sedam članova.

Razvrstavanje javnih cesta

Vlada Federacije BiH je donijela Uredbu o kriterijima za razvrstavanje javnih cesta, na temelju koje one mogu biti autoceste, te brze, magistralne, regionalne i lokalne ceste.

U autoceste i brze ceste ubrajaju se one namijenjene isključivo prometu motornih vozila, ako zadovoljavaju barem jedan od propisanih uvjeta: povezivanje Federacije BiH u evropski prometni sistem, tranzitni promet prema posebnom propisu, ostvarivanje kontinuiteta ceste koja je međunarodnim i međudržavnim sporazumima označena kao evropska cesta kroz BiH, te prometno povezivanje regija unutar Federacije BiH.

Magistralne ceste su one koje povezuju sjedišta entiteta i kantona, kantonalna sjedišta s većim regionalnim sjedištima susjednih država, te ako ostvaruju kontinuitet razvrstane magistralne ceste kroz gradove.

Regionalne ceste predstavljaju spoj na autoceste, ili povezuju sjedišta kantona s gradovima i općinskom sjedištima, međusobno povezuju sjedišta gradova i općina, a to su i ceste preko kojih se ostvaruje veza grada ili njegovih dijelova s magistralnim cestama.

Pod regionalnim cestama podrazumijevaju se i one koje povezuju grad, odnosno sjedišta općina s naseljima s više od 50 stanovnika unutar grada ili općine, ceste koje povezuju gradske četvrti s regionalnim cestama, te koje povezuju susjedne gradske četvrti.

Uredba o izmjenama i dopunama Uredbe o šumama

Federalna vlada donijela je Uredbu o izmjenama i dopunama Uredbe o šumama.

Među novinama je i odredba po kojoj saglasnost na godišnji plan gospodarenja šumama, koji je korisnik šuma dužan dostaviti nakasnije do 30. 11. tekuće za narednu godinu, daje Federalna uprava za šumarstvo u roku od 30 dana od dana prijema plana za šumskoprivredna društva koja imaju važeću šumskoprivrednu osnovu. Za preduzeća koja nemaju važeću šumskoprivrednu osnovu saglasnost daje Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva uz prethodno pribavljenu saglasnost Federalne uprave za šumarstvo. Radovi predviđeni godišnjim planom gospodarenja ne mogu biti započeti bez saglasnosti Federalne uprave, odnosno Federalnog ministarstva.

Usvojeni godišnji plan gospodarenja šumama korisnik šuma je dužan u roku od 15 dana od dana usvajanja dostaviti kantonalnoj upravi, federalnoj i kantonalnoj šumarskoj inspekciji i jedinici lokalne samouprave na čijem području će se izvoditi radovi predviđeni godišnjim planom. U FBiH poslove gospodarenja državnim šumama, do stupanja na snagu novog zakona o šumama, obavljaju šumskoprivredna društva (korisnici državnih šuma) koji su te poslove obavljali do momenta prestanka važenja zakona o šumama, kaže se u donesenoj Uredbi.

Nacrt prostornog plana za autocestu na koridoru Vc

Federalna vlada je utvrdila Nacrt prostornog plana područja posebnih obilježja od značaja za FBiH „Autocesta na koridoru Vc” i uputila ga Parlamentu FBiH.

Zadatak ovog prostornog plana je da definiše obuhvat neposrednog uticaja autoceste u kojem će se plan-

Pripremljen set energetske zakona

Ministarstvo energije, rudarstva i industrije FBiH pripremlilo je kompletan set energetske zakona s ciljem efikasnijeg upravljanja energetske sektorom. Riječ je o zakonima: o električnoj energiji, obnovljivim izvorima energije, energetske efikasnosti i nafti i naftnim derivatima. U parlamentarnu proceduru je prosljeđen Prijedlog zakona o električnoj energiji koji je usvojila Vlada FBiH, dok su preostala tri još u formi nacrtu. Krovni zakon o električnoj energiji trebao bi da obuhvati i tri spomenuta zakona. Njime će se definirati osnovne odrednice postojećih zakona.

L. S.

erskim intervencijama regulirati prostorna organizacija značajna za gradnju i funkciju autoceste, objekata i zahvata od državnog, odnosno federalnog značaja.

Uredba o kakvoći sirovog mlijeka

S ciljem usuglašavanja s legislativom na razini Bosne i Hercegovine, Vlada FBiH donijela je Uredbu o kakvoći svježeg sirovog mlijeka i načinu utvrđivanja cijene svježeg sirovog mlijeka. Na ovaj način je, uz ostalo, propisano kako kravlje mlijeko mora imati najmanje 3,2 posto mliječne masti, ovčije četiri, a kozje 2,8 posto.

Cijenu litra mlijeka zadovoljavajuće kakvoće proizvođač i mljekara ugovaraju na temelju novčanih vrijednosti jedinica masti i bjelančevina.

Uredba, također, detaljno propisuje i postupak ispitivanja kakvoće sirovog mlijeka.

Finansiranje malih i srednjih preduzeća

Federalna vlada donijela je Odluku kojom odobrava finansiranje malih i srednjih preduzeća iz drugih dijelova BiH, izvan FBiH, kroz kreditne linije „Projekt poboljšanja pristupa malih i srednjih preduzeća finansijskim sredstvima” - EAF SME, na način i po postupku utvrđenim Kreditnim sporazumom o zajmu zaključenom između Bosne Hercegovine i Međunarodne banke za obnovu i razvoj (IBRD), sporazumima o supsidijarnom finansiranju i projektnim dokumentima.

Pravo na korištenje sredstava imaju pravni subjekti koji će kroz realizaciju investicionih programa podržanih iz navedenih kreditnih linija obezbijediti zapošljavanje najmanje dvije trećine povratničke populacije zadržavanjem postojećih i prijemom novih zaposlenika.

Isplata novčane naknade i osiguranicima sa privremenim boravkom

Izmjena Sporazuma o socijalnom osiguranju između Republike Slovenije i BiH, koja će omogućiti isplatu novčane naknade i osiguranicima sa privremenim boravkom u Sloveniji, stupila je na snagu 2. septembra ove godine.

Sa usvajanjem izmjene Sporazuma, nezaposlene osobe kojima je Zavod Republike Slovenije za zapošljavanje već izdao odluku o mirovanju prava na novčanu naknadu i trenutno su nezaposlene, te imaju dozvolu za privremeni boravak, mogu se u roku od 30 dana poslije prestanka razloga mirovanja prijaviti na Zavod i uložiti zahtjev za preostali, odnosno neiskorišteni dio prava na novčanu naknadu.

Pripremila: M. IDRIZOVIĆ
m.idrizovi@kfbih.com

Indeks obima industrijske proizvodnje

Bazni indeks ukupne industrijske proizvodnje u avgustu (indeks prema prosječnoj mjesečnoj proizvodnji iz bazne godine 2005.) je manji od indeksa u julu za 1,6. Indeks prema prosječnoj mjesečnoj proizvodnji iz 2010. iznosi 105,3.

Stopa promjene industrijske proizvodnje u odnosu na avgust 2010. godine je pozitivna i iznosi 4,5%. Stopa promjene kumulativne proizvodnje prema istom periodu 2010. iznosi 7,6%.

U području „vađenje ruda i kamena” stopa promjene proizvodnje u odnosu na avgust 2010. godine iznosi 18,9%.

Bazni indeks je veći od indeksa u julu za 3,5. Indeks prema 2010. iznosi 129,4.

U području „prerađivačka industrija” stopa promjene proizvodnje u odnosu na avgust 2010. godine iznosi 2,2%.

Bazni indeks je manji od indeksa u julu za 2,2 indeksna poena. Indeks prema 2010. iznosi 103,5.

U području „proizvodnja i snabdijevanje električnom energijom, plinom i vodom” stopa promjene proizvodnje u odnosu na avgust 2010. iznosi 22,6%. Bazni indeks je manji od indeksa u julu za 2,9 indeksnih poena. Indeks prema 2010. iznosi 96,5.

Indeks potrošačkih cijena

Cijene proizvoda i usluga koje se koriste za ličnu potrošnju mjerene indeksom potrošačkih cijena u avgustu u odnosu na juli, u prosjeku, su pale za 0,1%.

Posmatrano po odjeljima prema namjeni potrošnje (COICOP), u avgustu u odnosu na juli, u prosjeku, je zabilježen pad cijena u odjeljima hrana i bezalkoholna pića za 0,8%, te odjeće i obuće za 0,1%.

U odjeljku hrana i bezalkoholna pića pad cijena je zabilježen u grupi hrane za 0,8% i bezalkoholnih pića za 0,4%. U odjeljku odjeće i obuće zabilježen je pad cijena u grupi odjeće 0,2%.

U odjeljku namještaj, kućanski uređaji i redovno održavanje kuće zabilježen je rast cijena za 0,7%, kod prijevoza 0,6%, kod stanovanja, vode, električne energije, plina i drugih energenta, te restorana i hotela od 0,3%, kod ostalih dobara i usluga od 0,2%, te kod alkoholnih pića i duhana i rekreacije i kulture od 0,1%.

Rast cijena u odjeljku namještaj, kućanski uređaji i redovno održavanje kuće je prvenstveno uzrokovan rastom cijena u grupi dobara i usluga za održavanje kuće od 1,8%, dok je rast cijena u odjeljku prijevoza uzrokovan rastom cijena u grupi upotrebe prijevoznih sredstava od 0,8%.

Posmatrano po odjeljima prema namjeni potrošnje (COICOP), u avgustu u odnosu na juli u ostalim odjeljima, u prosjeku, nisu zabilježene promjene cijena.

Godišnja inflacija u avgustu 3,9%

Cijene u avgustu 2011. godine u odnosu na avgust 2010., u prosjeku, su više za 3,9%. Prosječni rast cijena zabilježen je u odjeljima alkoholna pića i duhan za 8,5%, prijevoz 7,2%, stanovanje, voda, električna energija, plin i drugi energenti za 6,6%, hrana i bezalkoholna pića i komunikacije za 5,4%, restorani i hoteli za 1,9%, namještaj, kućanski uređaji i redovno održavanje kuće za 1,5%, te rekreacija i kultura za 0,9%. Snižanja cijena, u prosjeku, su zabilježena u odjeljima odjeća i obuće za 7,6%, zdravstvo za 1,2% i ostala dobra i usluge 0,3%.

Prosječna neto plaća

Prosječna mjesečna isplaćena neto plaća po zaposlenom kod pravnih lica za juli 2011. iznosila je 813 KM, što pokazuje nominalni pad za 0,6% u odnosu na decembar 2010. godine. Prosječna mjesečna isplaćena neto plaća za juli 2011. u odnosu na isti mjesec prošle godine nominalno je viša za 1,8%.

Prosječne mjesečne bruto plaće

Prosječna mjesečna bruto plaća po zaposlenome kod pravnih lica BiH u julu ove godine iznosila je 1.268 KM, što pokazuje nominalni rast za 1,5% u odnosu na decembar lani.

Prosječna mjesečna bruto plaća za juli 2011. u odnosu na isti mjesec prošle godine nominalno je viša za 4,2%.

Robna razmjena sa inostranstvom

U avgustu je u FBiH ostvaren izvoz u ukupnoj vrijednosti 423.311.000 KM, što je za 7% manje u odnosu na juli, odnosno za 6,4% više u odnosu na isti period lani.

U istom mjesecu ostvaren je uvoz u vrijednosti 860.861.000 KM, što je za 1% manje u odnosu na juli, odnosno za 13,9% više u odnosu na avgust prethodne godine.

Od januara do avgusta izvoz je, prosječno, svakog mjeseca padao za 0,2%, a uvoz rastao za 4,6%. Učešće FBiH u ukupnom bh. izvozu u avgustu je 63,3%, dok je u ukupnom uvozu 66,3%.

U istom mjesecu pokrivenost uvoza izvozom u FBiH je 49,2% i manji je za 3,1% u odnosu na juli kada je bila 52,3%. Trgovinski deficit za avgust je iznosio 437.550.000 KM.

Proizvodnja i prodaja drvnih sortimenata

Ukupna proizvodnja šumskih sortimenata tokom osam mjeseci ove godine u odnosu na isti period prošle veća je za 5,9%.

Proizvodnja sortimenata od četinarara veća je za 11,2%, dok je proizvodnja sortimenata od liščara veća za 1,2%.

Ukupna prodaja šumskih sortimenata u odnosu na isti period lani veća je za 8,2%.

Prodaja sortimenata od četinarara veća je za 14,4%, dok je prodaja sortimenata od liščara veća za 2,5%.

Više građevinskih radova

Vrijednost izvršenih građevinskih radova u avgustu u odnosu na prosječnu vrijednost prošle godine veća je za 18,5%. U odnosu na isti mjesec lani veća je za 4,9%.

Ukupni izvršeni građevinski radovi u avgustu iznose 401.696.000 KM. Od toga na objekte visokogradnje odnosi se 51% izvršenih radova, a na objekte niskogradnje 49%.

Izvršeni efektivni sati iznose 1.377.814, od toga na objektima visokogradnje 50,2%, a na objektima niskogradnje 49,8%.

Broj radnika iznosi 9.218, od toga na objektima visokogradnje 53,7%, a na objektima niskogradnje 46,3%.

Indeksi industrijske proizvodnje

Industrijska proizvodnja u Federaciji BiH u avgustu ove u odnosu na prosječnu mjesečnu proizvodnju iz prošle godine veća je za 3,8 odsto. U

odnosu na proizvodnju iz istog mjeseca lani veća je za 3,2, dok je u odnosu na juli ove godine manja za 0,5 odsto.

Ukupna industrijska proizvodnja za januar - avgust 2011. godine u odnosu na isto razdoblje lani veća je za 4,7 odsto. U području vađenja ruda i kamena veća je za 17,6 odsto, dok je u prerađivačkoj industriji veća za 1,1 odsto. U području proizvodnje i snabdijevanja električnom energijom, gasom i vodom veća je za 6,9 odsto.

Prema glavnim industrijskim grupacijama industrijskih proizvoda za januar - avgust ove godine u odnosu na isti period prošle, proizvodnja bilježi povećanje energije za devet odsto, intermedijarnih proizvoda, osim energije, za osam odsto i netrajnih proizvoda za široku potrošnju za 1,7 odsto. Zabilježeno je smanjenje kapitalnih proizvoda za 2,5 i trajnih proizvoda za široku potrošnju za 8,2 odsto.

Prosječna neto plaća

Prosječna mjesečna isplaćena neto plaća po zaposlenom za juli 2011. godine, u Federaciji BiH, iznosila je 814,16 KM, što je nominalno manje za 0,9 odsto u odnosu na juni. Prosječna mjesečna isplaćena neto plaća po zaposlenom u julu realno je manja za 1,3 odsto u odnosu na mjesec ranije.

Prosječna mjesečna isplaćena neto plaća po zaposlenom za juli ove godine viša je nominalno za 1,2 odsto, dok je realno manja za 2,7 odsto u odnosu na isti mjesec prethodne godine.

Blagi porast zaposlenosti

Ukupan broj zaposlenih u julu ove godine u Federaciji BiH iznosio je 442.226, što znači povećanje broja zaposlenih za 0,2 odsto u odnosu na juni. U odnosu na godišnji prosjek broja zaposlenih lani došlo je do povećanja za 0,7 odsto.

Prosječna bruto plaća

Prosječna mjesečna isplaćena bruto plaća po zaposlenom za juli 2011. godine, u Federaciji BiH, iznosila je 1239,73 KM, što je nominalno manje za jedan odsto u odnosu na juni. Prosječna mjesečna isplaćena bruto plaća po zaposlenom za juli realno je manja za 1,3% u odnosu na mjesec ranije.

Prosječna mjesečna isplaćena bruto plaća po zaposlenom za juli ove, viša je nominalno za 1,4, a realno manja za 2,6 odsto u odnosu na isti mjesec prethodne godine.

Politika EU o državnim pomoćima

Dodjela prema uređenom sistemu pravila

Od brojnih regionalnih grupacija samo EU na eksplicitan način uređuje kontrolu državnih pomoći svojih zemalja članica (European Commission, 1999). Njima se narušava načelo nepristrane i slobodne konkurencije, pa one znače ograničenje u funkcioniranju i razvijanju jedinstvenog EU tržišta. Zbog toga je Sporazum EZ-a postavio sistem pravila kojima se članicama dopušta korištenje državne pomoći u iznimnim slučajevima

Prema ovom sporazumu, državna pomoć i jedinstveno tržište nisu kompatibilni, jer državna pomoć nekom preduzeću ili djelatnosti utječe na trgovinu među zemljama članicama.

Preciznije, određuje se da „svaka pomoć koju daje država članica u bilo kojem obliku, koja remeti ili može poremetiti konkurenciju, jer svojom pristranošću daje prednost određenim preduzećima ili proizvodima i tako ima utjecaj na tokove trgovine između članica nije kompatibilna s jedinstvenim tržištem”.

Kada bi se regulativa zemalja zaista oslanjala samo na taj članak, zemlje članice EU ne bi imale mnogo prostora za intervenciju kojom bi podržavale određene regije, odnosno nacionalne ekonomije. Taj problem se rješava tako što se jasno navodi koje se mjere pomoći mogu smatrati dopuštenima ako ne narušavaju zajedničko tržište. Iz duljine liste takvih državnih mjera očito je da je ostavljen širok prostor za pomoći na nivou pojedinačnih zemalja i cijele EU.

Dopuštene pomoći

Pomoći koje su dopuštene odnose se na pomoći socijalnog karaktera, uz uslov da ne rezultiraju diskriminacijom proizvoda, s obzirom na nacionalno/regionalno porijeklo; pomoći kojima se saniraju štete prouzrokovane elementarnim i drugim nepredvidivim događajima.

Zatim, pomoći koje promoviraju ekonomski razvoj područja u kojima je životni standard

netipično nizak ili u kojima je nezaposlenost ozbiljno visoka; pomoći koje omogućuju završetak projekata u zajedničkom europskom interesu ili one koje ublažavaju ozbiljni poremećaj u nacionalnom ili regionalnom gospodarstvu; pomoći koje olakšavaju razvoj određenih ekonomskih aktivnosti ili područja, a da nepovoljno ne djeluju na trgovinu među članicama; pomoći koje unapređuju očuvanje kulturne baštine i okoliša, te sve ostale vrste potpora koje Vijeće Europe može izglasati kvalifikovanom većinom.

S obzirom na brojnost i raznovrsnost dopuštenih pomoći jasno je da osnovni motiv kontrole državnih pomoći na nivou EU nije njihovo ukidanje ili zabrana već smanjivanje nepotrebnog remećenja tržišnog natjecanja u EU. To se postiže praćenjem i regulisanjem „pomoći”, te definisanjem i prilagođivanjem uslova u kojima države članice mogu davati specifične strukturalne i/ili regionalne pomoći. Dužnost i pravo kontrole državnih pomoći data je Europskoj komisiji.

Stoga zemlje članice moraju izvijestiti Komisiju o nacionalnim politikama pomoći, a zadatak Komisije je da utvrdi njihovu kompatibilnost s ciljevima Sporazuma EZ-a. Jasno je da Komisija ne može kontrolisati svaku vrstu instrumenata što ih nacionalne članice mogu primjenjivati, koji utječu ili bi mogli utjecati na ponašanje preduzeća. Kontrola se odnosi samo na mjere koje zadovoljavaju sve kriterije navedene u Sporazumu EZ-a, tj. da:

- podrazumijeva transfer resursa države,
- rezultira ekonomskom prednošću koju preduzeće, odnosno proizvod, inače, ne bi imao,
- podrazumijeva selektivnost, što znači da primjena mjere mijenja odnos između preduzeća ili proizvoda,
- ima učinak na konkurenciju i trgovinu zemalja članica. Pomoć mora mijenjati stupanj konkurentnosti.

Prema tome, opći kriterij za „dopustivu” mjeru jeste da je u skladu s obvezama Sporazuma EZ-a i da je ograničena na najmanju moguću mjeru nužnu da se postigne cilj intervencije. To,

zapravo, znači da cilj svake sektorske pomoći, da bi bila prihvatljiva, mora biti postizanje dugoročne održivosti sektora (što se postiže rješavanjem strukturalnih problema ili smanjenjem kapaciteta). Ako pomoć koju neka država daje ne zadovoljava navedene uslove, Europska komisija ima dužnost i pravo zabraniti takvu pomoć.

Opisane mjere postale su predmetom aktivne politike smanjivanja državnih pomoći. Tako je na sastancima Europskog vijeća u Stockholmu 2001. godine i u Barceloni 2002. od zemalja članica zahtijevano da smanje udjele državnih pomoći u BDP-u, te da državnu pomoć preusmjere na pomoć vođenu tzv. horizontalnim ciljevima. Horizontalni ciljevi sprječavaju mogućnost sektorske ili regionalne favorizacije i koncentrišu se na uklanjanje tržišnih neuspjeha, pa se smatraju manje iskrivljujućim za konkurentnost.

Tipične horizontalne pomoći usmjerene su na istraživanje i razvoj, zaštitu okoliša, razvoj malih i srednjih preduzeća, trgovinu, štednju energije, restrukturiranje preduzeća, zaposlenost, permanentno usavršavanje i ostalo. Izvještaj Europske komisije o kretanju pomoći u EU pokazuje da se članice, po pravilu, drže Sto-

ckholmskoga i Barcelonskog uputstva, ali da još uvijek postoje velike varijacije među njima.

Kategorija pomoći koja se često koristi jeste tzv. ad hoc pomoć.

Svaka pomoć koja nije predviđena postojećim regulativnim aktima ima ad hoc karakter. Te pomoći uglavnom služe za restrukturiranje i „spasavanje“ preduzeća. Njih obilježava načelo minimalnih iznosa, te načelo jednkrotnosti, tj. daju se „jedanput i nikada više“. Najviše tih pomoći odlazi u industriju, posebno u sektor brodogradnje i čelika (više od 50%), ali znatan se broj usmjerava i u financijske usluge, odnosno usluge zračnog prometa.

U BiH se čeka na usvajanje Zakona o sistemu državne pomoći

Vijeće ministara BiH je većinom glasova usvojilo prijedlog zakona o sistemu državne pomoći. Sa ovim potezom Vijeća ministara BiH, za očekivati je da bi BiH mogla steći sve uslove da preda aplikaciju za kandidatski status u EU.

Zbog čega je ovaj Zakon baš toliko važan? Uspostavljanje zakonskog okvira za kontrolu državne pomoći i formiranje institucije koja će nadzirati dodjelu novca iz državne kase jedan je od tri uslova koje BiH još mora ispuniti da bi mogla uopće razmišljati o aplikaciji. Na njegovo usvajanje se čeka već nešto više od godinu, a BiH je zbog političkih neslaganja oko ovog pitanja dovedena u situaciju da krši nekoliko međunarodnih sporazuma, uz ostalo, Privremeni sporazum o trgovini i trgovinskim pitanjima između Europske zajednice i BiH i Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju sa EU.

Osim ispunjavanja uslova za dobijanje kandidatskog statusa u EU i političke važnosti koju donosi, ovaj zakon ima čak i veći značaj za konkretne ekonomske procese u BiH. Njime bi se trebao osigurati sistematičniji pristup podjeli novca poreskih obveznika BiH. Korist od ovog zakona trebali bi imati i ekonomski zapostavljeni regioni, koje će vlasti morati identificirati i u njih usmjeravati većinu sredstava kako bi postigli ravnomjeran ekonomski razvoj.

Pripremila: M. IDRIZOVIĆ

6. konferencija kvaliteta u Bosni i Hercegovini KVALITET - ULAZNICA U DRUŠTVO USPJEŠNIH

Hotel "Tuzla" u Tuzli, od 9. do 11. novembra/studenog 2011. godine

Organizatori Konferencije:

Zlatni sponsor:

Pokrovitelji Konferencije:

Tematika Konferencije:

- **Srijeda, 9. 11. 2011.** ● od 18:00 do 21:00 ● Okrugli sto "Slučajevi dobre prakse u certificiranju sistema kvaliteta"
- **Četvrtak, 10. 11. 2011.** ● od 10:00 do 17:00 ● Infrastruktura kvaliteta u BiH
- **Petak, 11. 11. 2011.** ● od 9:00 do 13:00 ● Razmjena iskustava iz prakse

Više informacija i program Konferencije možete naći na web stranici: www.kvalitet.ba

Pozivamo Vas da se prijavite za učešće na Konferenciji. Rok za prijavu je 4. 11. 2011. godine.

Prezime i ime	
Organizacija	
Kontakt telefon/faks	
E-mail	
Certifikat organizacije	☐ ISO 9000 ☐ ISO 14000 ☐ ISO 27000 ☐ HACCP
Da li ste član AQBiH?	☐ Lični član (fizičko lice) ☐ Kolektivni član (pravno lice)

S obzirom na to da je broj učesnika ograničen, molimo Vas da popunjen prijavi obrazac za učešće na Konferenciji pošaljete što prije, a najkasnije do 4. 11. 2011., na e-mail slemes@unze.ba ili na faks broj 032/246-612.

Kotizaciju za učešće na Konferenciji, u iznosu od **200,00 KM**, odnosno 100,00 KM ako ste član Asocijacije za kvalitet u BiH, možete uplatiti na:

Asocijacija za kvalitet u Bosni i Hercegovini, Fakultetska 1, 72000 Zenica
Broj žiro-računa: 134-010-0000196836 kod Investiciono-komercijalne banke Zenica
sa naznakom: "6. konferencija kvaliteta".

Kotizacija obuhvata: prisustvo prezentacijama, učešće na Okruglom stolu, certifikat o učešću na Konferenciji, štampane materijale s prezentacijama, primjerak Poslovnih novina, koktel dobrodošlice (9. 11.), svečani ručak (10. 11.) i osveženja na pauzama.

Za registrovane učesnike Konferencije obezbijeđen je poseban popust na cijenu smještaja u hotelu "Tuzla". Za rezervaciju smještaja zainteresovani se mogu obratiti turističkoj agenciji "Respect" iz Zenice, na telefon/faks 032/404-707, ili e-mail info@respect.ba.